

Ajánlások a hajléktalan nők biztonságának megteremtéséhez

(A PIE4shelters nemzetközi program tapasztalatai alapján)

A hajléktalan emberek lakhatás hiányával összefüggő kiszolgáltatottsága egészségügyi problémákkal, pszichiátriai- és szenvedélybetegséggel, hátrányos megkülönböztetés és bántalmazás elszívásával és más kilátástalannak tűnő helyzetekkel jár együtt. A velük kapcsolatba kerülő segítők nagy lelki megterhelésnek vannak kitéve mindennapi munkájuk során.

A képzettségre vonatkozó előírások azonban nem követelnek meg szociális szakképesítést, és nem szükséges a szakirányú diploma megléte ahhoz, hogy valaki szociális munkás feladatokat láthasson el. Így a szolgáltatásnyújtásban résztvevők szemlélete, valamint a pszichológiai és szociális háttérre vonatkozó tudása nagyon eltérő lehet.

A megterhelő munkakör okozta fluktoáció, az egyéni tervekre épülő továbbképzési rendszerrel egyetemben tovább erősíti a meglévő különbségeket. Nagy kihívást jelent, hogy az egy intézményben dolgozók egységes tudásalapon és szemléleten osztozzanak, és következésképpen, az ügyfelek számára is kiszámítható módon reagáljanak a felmerülő nehéz helyzetekre.

Hatékony válasz lehet erre, ha a hajléktalan ellátó szervezetek az egy intézményben dolgozók számára saját maguk is szerveznek belső továbbképzéseket és képzésekkel összekötött stábépítő eseményeket.

A segítők lelki egészsége valamint az ügyfelek felépülésének elősegítése érdekében szükség van a gyermek- és felnőttkori traumák személyiségre és emberi kapcsolatokra gyakorolt hatásának ismeretére, valamint arra hogy ezekkel az intézményes csapatok a reflektív szociális munka eszközeit használva foglalkozni tudjanak.

Ennek legkézenfekvőbb módjai a rendszeres szupervízió, amelyet a segítőköt érintő másodlagos traumák feldolgozása, valamint a traumatizált emberekkel való munka során megjelenő viszontindulatátviteli reakciók felismerése miatt elengedhetetlen.

A hajléktalan nők hatékonyabb támogatása kapcsán fontosnak tartjuk a párkapcsolati bántalmazás és a nők elleni erőszak esetén alkalmazandó intézményes protokollok kidolgozását azért, hogy az erőszak azokban az esetekben se maradjon válasz nélkül, amikor a bántalmazott és a bántalmazó is az ügyfelünk. Ehhez szükséges, hogy az intézmény dolgozói képet kapjanak a női hajléktalanság sajátosságairól, illetve arról hogy a nők által megélt tapasztalatok mennyiben térnek el a férfiak valóságától. Ennek kapcsán javasoljuk olyan továbbképzések megtartását, ahol a dolgozók ismereteket szerezhetnek a nemi alapú erőszak jelenségéről és előfordulásáról, valamint képessé válhatnak beazonosítani a kényszerítő kontroll és a bántalmazás párkapcsolatokban való jelenlétét.

Mivel a nemi alapú bántalmazás megismerése szinte általánosnak mondható a hajléktalan nők között, javasoljuk, hogy a velük dolgozó csapatok legyenek kapcsolatban nővédő szervezetek szakembereivel, illetve velük közösen bonyolítsanak le olyan képzéseket, amelyek a nők felépülésének támogatását célozzák. Érdemes azt is megfontolni, hogy az eszmegbeszélők és akár a szupervízió esetében is olyan szakembert kérjünk fel az alkalom vezetésére, aki jelentős tapasztalattal rendelkezik a nemi alapú bántalmazás jelenségéről.

A hajléktalan nők mindennapi valóságát nagyban befolyásolja az az alacsony fizikai és érzelmi biztonsági szint, amit a szolgáltatások igénybevétele során megtapasztalnak. Az intézményrendszer jelenlegi formájában inkább csak a férfiak hajléktalanságával kapcsolatos tudásunk alapján megismert szükségletekre nyújt bizonyos válaszokat. Fontosnak tartjuk a hajléktalan nők szükségleteinek külön felmérését, valamint a nemzetközi jó gyakorlatoknak megfelelően, a csak nők számára létrehozott szolgáltatások illetve intézmények működtetését.

A nők biztonságának növelése kapcsán megfontolásra javasoljuk, hogy a nők számára a legalacsonyabb küszöbű szállást nyújtó intézmények is 24 órában biztosítsanak benntartózkodási lehetőséget. Ezen kívül pedig azt is fontosnak tartjuk, hogy az intézmények biztosítsanak jogi segítséghez, tanácsadáshoz való hozzáférést erőszak, bántalmazás esetén.

A traumák hatásaiból való felépülés, a megfelelő önértékelés, kezdeményezőkéesség és kompetenciaérzet visszaszerzése hosszú időn át tartó folyamat, amelyhez elengedhetetlen a támogató közeg elérhetősége, és a nem kontroláló jellegű emberi kapcsolatok megtapasztalása. Emiatt fontos lehetőséget biztosítanunk arra, hogy az intézményeinket használó nők tapasztalataikat és erőforrásaikat sorstársaikkal való kapcsolataikban használhassák. Ennek eszközei lehetnek magasabb szintű ügyfélfelhatalmazás, a felépülési folyamatban egymást támogató sorstárkapcsolati hálózatok kiépítését célzó szociális munka, illetve az ezzel kapcsolatos jó gyakorlatok felkutatása és alkalmazása. A jogszabályi lehetőség már megvan arra, hogy indokolt esetben az átmeneti szállókon két évnél hosszabb ideig maradhassanak az ügyfelek. A traumatizált nők esetében fontosnak tartjuk, hogy a felépülés tempója határozza meg a szállón való tartózkodás hosszúságát, és ha valakinek több időre van szüksége a saját élete feletti kontroll visszaszerzésére, az egyértelmű indok lehessen a két éves tartózkodás meghosszabbítására.

A fenti ajánlás az Európai Unió Jogok, Egyenlőség és Állampolgárság programjának (2014-2020) társfinanszírozásával valósult meg. Az itt leírtak a PIE4shelters programban résztvevő szervezetek álláspontja, nem tekintendő az Európai Bizottság nézeteit tükröző dokumentumnak.